

Comitetul Părților
la Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva
traficului de ființe umane

CP(2017)32

Raport prezentat de **autoritățile** române
privind **măsurile** luate pentru a se conforma
recomandării CP(2016)11 a Comitetului **Părților** despre
punerea în aplicare a **Convenției** Consiliului Europei
privind lupta împotriva traficului de **ființe** umane

A doua **rundă** de evaluare

Primit pe 3 noiembrie 2017

Raport privind stadiul implementării Recomandărilor¹ GRETA de către autoritățile române

ABREVIERI

ANITP	Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane
BCCO	Brigada de Combatere a Criminalității Organizate
C.P/C.p	Cod Penal
C.P.P/C.p.p	Cod Procesual Penal
DCCO	Direcția de Combatere a Criminalității Organizate
DIICOT	Direcția de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism
IGI	Inspectoratul General pentru Imigrări
IGJR	Inspectoratul General al Jandarmeriei Române
IGPF	Inspectoratul General al Poliției de Frontieră
IM	Inspeția Muncii
ISOP	Institutul de Studii pentru Ordine Publică
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MMJS	Ministerul Muncii și Justiției Sociale
MNIR	Mecanism Național de Identificare și Referire a Victimelor Traficului de Persoane
MP	Ministerul Public
SCTP	Serviciul de Combatere a Traficului de Persoane

¹ CP_2016_11_ROM

Recomandarea 1

(EN) Intensify their efforts to prevent trafficking for the purpose of labour exploitation, in particular by:
(RO) Intensificarea eforturilor de prevenire a traficului de persoane în scopul exploatării prin muncă, prin :

- a. Instruirea inspectorilor de muncă cu privire la traficul de persoane în scopul exploatării prin muncă și drepturile victimelor;

A se vedea informația prezentată la Recomandarea 2 și Recomandarea 3a.

- b. Extinderea mandatului inspectorilor de muncă pentru a putea fi activ implicați în prevenirea exploatării prin muncă, inclusiv a exploatării domestice;

În activitatea de control, care vizează și prevenirea exploatării prin muncă, potrivit Legii nr.108/1999 pentru înființarea și organizarea Inspecției Muncii, *“inspectorii de muncă au dreptul să aibă acces liber, permanent și fără înștiințare prealabilă în sediul oricărui angajator și în orice alt loc de muncă organizat de persoane fizice sau juridic”*. Pentru verificarea desfășurării în condiții legale a muncii la domiciliu, inspectorii de muncă pot avea acces la domiciliul unde se desfășoară muncă domestică doar însoțiți de organele de poliție, în baza unui mandat. Apreciem că pentru desfășurarea în condiții optime a acțiunilor de control ale inspectorilor de muncă acestea să se efectueze în colaborare cu organele de poliție. Totodată, prin activitatea specifică a inspectorilor de muncă, aceștia pot desfășura investigații inițiale sau culegere de informații care ulterior vor putea fi înaintate organelor de cercetare penală a cazurilor de trafic de persoane (IGPR-DCCO)².

- c. Monitorizarea îndeaproape a firmelor de recrutare și a celor care angajează personal pe perioade determinate și revizuirea cadrului legislativ acolo unde se constată viduri care limitează accesul la protecție și măsuri preventive;

Potrivit legislației în vigoare, agentul de muncă temporară (leasing de personal) poate desfășura activități de punere la dispoziție de personal îndeplinind anumite condiții și dacă deține o autorizație emisă de Ministerul Muncii și Justiției Sociale.

Potrivit legislației în vigoare, agentul de ocupare de forță de muncă poate desfășura activitatea de plasare forță de muncă în străinătate dacă îndeplinește anumite condiții. Una dintre condițiile impuse de lege este aceea de a se înregistra la inspectoratul teritorial de muncă în a cărei rază teritorială își desfășoară activitatea. Înregistrarea agentului de ocupare forță de muncă la inspectoratul teritorial de muncă nu reprezintă o autorizare, ci doar declararea desfășurării activității de plasare forță de muncă în străinătate. În Programul cadru de acțiuni existent la nivelul IM, la nivel național, sunt incluse acțiuni de control care vizează în mod direct verificarea activității desfășurate de agenții de muncă temporară și agenții de plasare forță de muncă în străinătate³.

- d. Cooperarea strânsă cu sectorul privat, în conformitate cu Principiile Directoare privind drepturile omului în mediul de afaceri ⁴;

În vederea intensificării eforturilor de prevenire și combatere a traficului de persoane în scopul exploatării prin muncă, DCCO a dispus în cursul lunii iulie 2017 ca lucrători specializați din cadrul structurilor teritoriale să realizeze periodic instructaje în acest sens cu lucrători din cadrul efectivelor de ordine publică din raza de competență, în cadrul cărora să fie prezentate și cazuri soluționate. Exemplificăm în acest sens instructajul realizat de BCCO Bacău – SCTP, cu ocazia evaluării activităților desfășurate de structura de ordine publică din cadrul IPJ Bacău, la care au participat cca 100 de lucrători

² Sursă: IM

³ Sursa: IM

⁴ **Principiile Directoare ale Națiunilor Unite privind drepturile omului în mediul de afaceri** sunt un set de standarde globale pentru prevenirea și adresarea diverselor riscuri cu impact în sfera drepturilor omului cauzate sau în legătură cu domeniul afacerilor.

din cadrul posturilor comunale. Totodată, în cadrul tuturor sesiunilor de instruire /pregătire profesională/schimbare de profil etc la care participă lucrători specializați în domeniul traficului de persoane (fie în calitate de lector, fie participanți) este abordată și modalitatea de exploatare prin muncă forțată, având în vedere că este al doilea cel mai întâlnit mod de exploatare, după obligarea la practicarea prostituției⁵.

Recomandarea 2

(EN) Intensify their efforts to prevent trafficking in children, in particular by sensitising and training child protection professionals across the country, raising awareness of children through education, and paying special attention to Roma communities and migrant children.

(RO) Intensificarea eforturilor pentru prevenirea traficului de copii în special prin sensibilizarea și instruirea profesioniștilor din domeniul protecției drepturilor copiilor, îmbunătățirea cunoștințelor în rândul copiilor prin educație și acordarea unei atenții speciale comunității Rome și copiilor migranți.

Campanii de informare cu privire la riscurile asociate traficului de persoane și de prevenire a traficului de persoane prin educație au loc periodic în mai toate regiunile României. Aceste campanii sunt desfășurate de ANITP în cooperare cu alte instituții sau organizații și se adresează în mod secvențial, unor grupuri țintă diferite, în funcție de scopul și resursele acestora. Unele campanii se adresează copiilor, se desfășoară în unități de învățământ și au drept scop creșterea capacității de autoprotecție la traficul de persoane. Alte activități se pot adresa specialiștilor din diferite domenii profesionale, inclusiv asistenților sociali, psihologilor sau altor categorii de profesioniști care-și desfășoară activitatea în domeniul protecției drepturilor copilului și au drept scop popularizarea indicatorilor specifici traficului de copii cu scopul de creștere a identificării emergente dar și cu scopul de a determina o atitudine proactivă în rândul profesioniștilor.

Alte grupuri țintă ale campaniilor desfășurate: potențialii clienți ai serviciilor prestate de victime ale traficului de persoane, persoanele care oferă bani cerșetorilor ce pot fi obligați să cerșească.

Exemplu de campanie: *”În cadrul proiectului RO 20 „Modele de bune practici în domeniul serviciilor de asistență acordate victimelor traficului de persoane”, proiect finanțat prin intermediul Mecanismului Financiar Norvegian 2009-2014, A.N.I.T.P. a desfășurat în perioada august 2015 – aprilie 2016 o campanie de prevenire a traficului de persoane în scopul exploatării prin cerșetorie. Partenerii de implementare a campaniei au fost: Inspectoratul General al Poliției Române, Asociația pentru Dezvoltarea Practicilor Alternative de Reintegrare și Educație (ADPARE), Asociația Telefonul Copilului, Asociația Zâmbetul Îngerilor și Asociația Ecumenică a Bisericilor din România (AIDRom). Mesajul campaniei, **„Mâna întinsă nu primește ajutor, primește bani pentru traficanți!”**, s-a adresat minorilor cu vârste cuprinse între 8 și 18 ani, aflați în situații de risc, reprezentanților adulți ai comunităților vulnerabile (părinți, lideri informali, etc.), reprezentanților instituțiilor implicate în prevenirea și combaterea traficului de persoane (autorități locale, poliție, inspectorate școlare, serviciilor publice de asistență socială etc), precum și publicului larg”.*

⁵ Răspuns DCCO;

În proiectul "Traficul de persoane-o abordare **centrată** pe victime" implementat de ANITP în cooperare cu alte instituții publice din MAI, MMJS, MP, inspectorii de muncă fac parte din grupul țintă în vederea instruirii acestora în identificarea traficului de persoane cu cetățeni români și străini.
 Recomandarea 3

(EN) take further steps to improve the timely identification of victims of THB, and in particular by:
(RO) Luarea de măsuri suplimentare pentru identificarea timpurie a victimelor traficului de persoane, prin :

- a. Asigurarea că Mecanismul Național de Identificare și Referire a Victimelor Traficului de Persoane este implementat în **practică**, inclusiv prin considerarea de fonduri și instruiți periodice adresate celor responsabili de implementare;

În prezent, ANITP implementează proiectul "Traficul de persoane-o abordare **centrată** pe victime" care are obiectiv general "Creșterea gradului de **protecție și asistență** a victimelor traficului de persoane prin **îmbunătățirea capacității** de implementare a Mecanismului **național** de identificare și referire și cooperarea cu societatea civilă". Proiectul își propune să **îmbunătățească** prezentul Mecanism de Identificare și Referire prin considerarea și a unor instrumente privind evaluarea riscului, acordarea perioade de **reflecție** și repatrierea **transnațională**. Practicienii anti-traffic sunt cei care vor sprijini întregul proces de **îmbunătățire** al Mecanismului. 17 sesiuni de instruire considerate la începutul anului 2018, adresate **profesioniștilor** care pot intra în contact cu victime ale traficului de persoane vor **îmbunătăți** cuoștințele acestora cu privire la traficul de persoane și identificarea victimelor.

În anul 2016, ANITP și Institutul de Studii pentru Ordine Publică al Ministerului Afacerilor Interne au pus bazele unui curs de formare **profesională continuă** în domeniul traficului de persoane, destinat personalului Inspectoratului General al Poliției Române, Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, Inspectoratului General pentru Imigrări și Inspectoratului General al Jandarmeriei Române, cursul fiind inclus în graficul programelor de formare **profesională continuă** pentru personalul Ministerului Afacerilor Interne pe anul de învățământ 2016 – 2017⁶.

⁶ Sursă: ANITP

În perioada oct 2016 – aug 2017, un ofițer SCTP a participat ca lector din partea DCCO în cadrul stagiului de pregătire *"Identificarea timpurie a victimelor/potențialelor victime ale traficului de persoane"* având ca beneficiari 95 lucrători, la ISOP. (octombrie – 19 lucrători ai Direcției Poliției Transporturi, ianuarie – 19 lucrători IGJR, februarie – 19 lucrători ai Direcției Rutiere, aprilie – 16 lucrători IGPF, iunie – 9 lucrători IGI, august – 13 lucrători ordine publică). În cadrul aceluiași stagiou au fost instruiți și 20 de lucrători antitrafic din cadrul DCCO și structurilor teritoriale. Scopul stagiului de instruire a fost creșterea capacității de identificare timpurie a victimelor/potențialelor victime, prin instruirea lucrătorilor ce pot avea un prim contact cu victima și asigurarea că Mecanismul Național de Identificare și Referire a Victimelor Traficului de Persoane este cunoscut și pus în practică de toți cei responsabili de implementarea sa⁷.

- b. Asigurarea că în orice situație în care există motive suficiente de considerare a unei posibile situații de trafic, victima va fi identificată ca atare și i se va oferi protecția și asistența prevăzută în Convenție, indiferent de statutul investigativ polițienesc al situației și de cooperarea sau nu a victimei în acest proces;

Reiterăm faptul că în România asistența victimelor nu este condiționată de participarea acestora în procesul penal și că posibilele victime sunt imediat incluse în programe de suport, asistență și consiliere, indiferent dacă aceasta participă sau nu în procesul penal.

Exemplificăm și cu nenumăratele solicitări de repatriere a unor cetățeni români, identificați în afara țării, în general în state europene ca fiind persoane vulnerabile, potențiale victime sau cel mult victime prezumate. În aceste cazuri persoanele sunt repatriate prin implicarea directă a ANITP cu preluarea acestora de la aeroport și referirea către un serviciu specializat de protecție și asistență. Nicio victimă de cetățenie română repatriată în 2016 nu a avut statut de victimă confirmată din partea autorităților străine, situațiile fiind apreciate de către aceștia ca fiind vulnerabilitate, potențialitate sau cel mult prezumtivitate la trafic, dar pentru care intervenția autorităților române a fost specifică cazurilor de trafic de persoane.

- c. Îmbunătățirea eforturilor proactive de identificare a cazurilor de trafic de persoane în scopul exploatării pentru muncă, prin mandatarea și specializarea inspectorilor de muncă pentru combaterea și prevenirea acestor fapte;

A se vedea și Răspunsul oferit la Recomandarea 3a.

- d. O atenție suplimentară trebuie acordată pentru situațiile de detectare a victimelor traficului de persoane în rândul solicitanților de azil și a muncitorilor străini; în acest context, instruirea pentru identificarea victimelor cetățeni străini și protejarea drepturilor lor ar trebui efectuată pentru lucrătorii din cadrul Inspectoratului General pentru Imigrări.

Pe linie de azil, la nivelul Centrelor Regionale ale IGI, inspectoratelor județene de imigrări, este pus în practică, un mecanism, care a început sub formă de pilot în România, de identificare a solicitanților de azil vulnerabili, inclusiv a victimelor traficului de persoane, încă din februarie 2015⁸.

La nivelul României există o Strategie națională privind imigrația pentru perioada 2015-2018, materializată în HG nr.780/2015 în conținutul căreia unul din obiectivele strategice generale îl reprezintă întărirea controlului legalității șederii cetățenilor statelor terțe pe teritoriul României și aplicarea corespunzătoare a măsurilor de îndepărtare și a celor restrictive⁹.

În baza pct.II din H.G./2015 privind aprobarea Strategiei naționale privind imigrația pentru perioada 2015-2018 și a Planului de acțiune pe anul 2015 pentru implementarea Strategiei, IGI și IM organizează și desfășoară campanii de informare a străinilor cu privire la condițiile în care pot fi prestate activitățile lucrative pe teritoriul național, precum și în ceea ce privește drepturile și obligațiile ce le revin în calitate de angajați.

⁷ Răspuns DCCO;

⁸ Răspuns IGI

⁹ Răspuns IGI.

Mai mult decât atât, IGI și IM au încheiat un protocol de cooperare, în scopul prevenirii și combaterii muncii nedeclarate a străinilor, care este adaptat permanent necesităților celor două instituții. Anual este încheiat un Plan de cooperare **operativă** pentru depistarea angajaților străini ilegali și combaterea muncii nedeclarate a străinilor, permanent adaptat **provocărilor** recente.

Trimestrial/anual sunt realizate întâlniri între reprezentanții IGI și cei ai IM pentru evaluarea activităților comune **desfășurate** anterior de către structurile teritoriale ale celor două instituții și pentru identificarea unor soluții de eficientizare a **activităților desfășurate**. La aceste întâlniri este **analizată situația operativă** și rezultatele **operațiunilor** privind respectarea scopului șederii străinilor în România și legislația privind angajarea în muncă.

Inspectorii de muncă din cadrul inspectoratelor teritoriale de muncă sunt instruiți de către reprezentanții structurilor teritoriale pentru imigrări cu privire la legislația națională și europeană relevantă aplicabilă străinilor, a documentelor eliberate de către IG I etc. IGI efectuează acțiuni/controale cu forțe proprii sau în cooperare cu IM în scopul prevenirii și combaterii fenomenului muncii nedeclarate a străinilor¹⁰. De-a lungul anilor, **activitățile** IGI pe linie de migrație au condus la crearea unui mecanism de cooperare inter-instituțională la nivel național în vederea combaterii șederii și muncii ilegale a străinilor cu IGPR, IGJR ȘI IGPF IM în vederea **gestionării eficiente a situației operative**¹¹.

Recomandarea 4

(EN) step up their efforts to provide assistance to victims of trafficking, regardless of their nationality, in particular by:

(RO) Mărirea eforturilor pentru oferirea asistenței victimelor traficului de persoane, indiferent de naționalitate, prin:

- a. Asigurarea că orice persoană identificată ca posibilă victimă a traficului de persoane este asistată și protejată corespunzător cu măsurile din Convenție, indiferent de participarea sau nu a acesteia în investigarea infracțiunii;

A se vedea și răspunsul oferit la *Recomandarea 3b*

În baza Mecanismului Național de Identificare și Referire, victimele traficului de persoane sunt asistate, indiferent dacă acestea aleg să participe sau nu în procesele penale deschise împotriva făptuitorilor. Acest lucru este întărit și de modul de organizare și funcționare al serviciilor de asistență din România, indiferent de capitalul public sau privat al acestora, unde principiul de asigurare a nevoilor beneficiarilor este prioritar, indiferent de orice altă condiție socială, juridică, economică ș.a.m.d. a acestora.

- b. Asigurarea că toate măsurile de asistență prevăzute de lege sunt și aplicate în practică; în situațiile în care pentru asistența victimelor se ocupă un ONG, statul are obligația să ofere sprijin financiar adecvat pentru a asigura calitatea serviciilor oferite;

Convenția nu prevede o obligație a statului de a finanța serviciile oferite de ONG¹².

- c. Asigurarea unui număr suficient de centre de cazare pentru victimele traficului de persoane în toată țara;

Constatările empirice rezultate din procesul de asistență a victimelor traficului de persoane cetățeni români a relevat faptul ca, spre deosebire de statele de destinație, în România, ca țara de origine, majoritatea victimelor traficului se orientează către reîntoarcerea în familie, și mai rar către accesarea

¹⁰ Răspuns IGI;

¹¹ Răspuns IGI;

¹² *Raportul explicativ al Convenției prezintă posibilitatea asistării victimelor în parteneriat cu ONG-uri sau alte organizații ale societății civile. Obligația statului în acest context este de a se asigura că victimele primesc asistența la care sunt îndreptățite și că serviciile de găzduire, protecție și asistență sunt finanțate la timp și corespunzător.*

serviciilor în sistem rezidențial oferite de către stat sau ONG, beneficiind astfel de aportul rețelei de suport în recuperare și reintegrare. Opiniile practicienilor sunt că în acest moment, se impune mai degrabă dezvoltarea unor servicii de sprijin comunitar al victimelor traficului de persoane și mai puțin deschiderea de centre de cazare având în vedere majoritatea absolută a victimelor de origine română. Apreciem că numărul centrelor pentru asistența victimelor traficului de persoane în sistem rezidențial care funcționează în acest moment în România, organizate în subordinea DGAPSC sau în administrarea ONG este unul în măsură să răspundă cererilor și nevoilor momentane. Situațiile în care au fost întâmpinate dificultăți de cazare a victimelor traficului de persoane, cetățeni români sau străini, au fost excepții, însă și pentru acestea au fost identificate soluții alternative.

- d. Asigurarea că victimele cetățeni străini sunt mutate din centrele administrative de detenție în centre specializate pentru victimele traficului de persoane;

Nu avem cunoștință de asemenea situații.

- e. Asigurarea fondurilor și a personalului necesare pentru sprijinirea victimelor traficului de persoane, în facilitarea reintegrării sociale prin oferirea de training vocațional și acces la piața forței de muncă;

Numărul victimelor sprijinite în vederea înscrierii și participării la cursuri de calificare și/sau recalificare profesională și consiliere profesională și în cele din urmă acces la piața forței de muncă în 2015 și 2016 au fost de :

2015

Consiliere profesională	113
Recalificare profesională	10
Reintegrare în muncă	26

2016

Consiliere profesională	80
Recalificare profesională	7
Reintegrare în muncă	24

- f. Garantarea accesului la servicii medicale tuturor victimelor;

Conform Ministerului Sănătății, Legea 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății garantează accesul oricărui cetățean la medicina de urgență, victimele traficului de persoane, români și străini fiind exceptate de la plata asigurărilor sociale pe o perioadă de cel mult 12 luni, dacă nu au venituri.

Recomandarea 5

(EN) improve the identification of and assistance to child victims of trafficking, in particular by:

(RO) Îmbunătățirea identificării și asistenței copiilor victime ale traficului de persoane în special prin:

- a. Asigurarea că actorii relevanți au o abordare proactivă prin activități de outreach de identificare a copiilor victime acordând atenție specială copiilor instituționalizați, copiilor de etnie romă și minorilor străini neînsoțiți;

Este necesar de a fi subliniat încă de la început faptul că prin art. 89 alin (1), Capitolul VI Protecția copilului împotriva abuzului, neglijării, exploatării și a oricărei forme de violență din Legea nr. 272/ 2004, republicată, privind protecția și promovarea drepturilor copilului, "Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva abuzului, neglijării, exploatării, traficului, migrației ilegale, răpirii, violenței, pornografiei prin internet, precum și a oricăror forme de violență, indiferent de mediul în care acesta se află: familie, instituții de învățământ, medicale, de protecție, medii de cercetare a infracțiunilor și de reabilitare/detenție, internet, mass-media, locuri de muncă, medii sportive, comunitate etc".

În vederea unei **abordări** cât mai riguroase la nivel central și local a problematicii traficului de copii, în același act normativ, la art. 109 alin (1), **Secțiunea a 5-a Protecția copilului împotriva răpirii sau oricăror forme de trafic** sunt prevăzute reglementări care vizează demersurile inter-instituționale necesare în aplicarea legii, respectiv "Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, în colaborare cu Ministerul Educației Naționale, vor efectua demersurile necesare pentru adoptarea tuturor măsurilor legislative, administrative și educative destinate asigurării protecției efective împotriva oricăror forme de trafic intern sau internațional al copiilor, în orice scop sau sub orice formă, inclusiv de către proprii părinți. În acest scop, autoritățile publice menționate la alin. (1) au responsabilitatea elaborării unei strategii la nivel național pentru prevenirea și combaterea acestui fenomen, inclusiv a unui mecanism intern de coordonare și monitorizare a activităților întreprinse".

În mod specific, domeniului protecției drepturilor copilului i-au fost adresate reglementări cuprinse în Capitolul VII Instituții și servicii cu atribuții în protecția copilului, Secțiunea 1 Instituții la nivel central (art. 111-112) și Secțiunea a 2-a Instituții și servicii la nivel local (art. 113-125), unde sunt nominalizate instituțiile centrale și prevăzute obligațiile acestora de a monitoriza respectarea principiilor și drepturilor copilului, precum și coordonarea și controlul activității de protecție și promovare a drepturilor copilului. De asemenea, la același capitol sunt reglementate obligațiile instituțiilor locale specializate în domeniu, în ceea ce privește garantarea și promovarea respectării drepturilor copilului din unitățile administrativ-teritoriale, asigurându-se astfel prevenirea separării copilului de părinții săi, precum și protecția specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de îngrijirea părinților săi.

Astfel, prin Legea nr. 272/ 2004, republicată, privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cât și prin alte acte normative complementare, precum:

- Hotărârea de Guvern nr. 49/ 2011 pentru aprobarea [Metodologiei-cadru](#) privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie și a [Metodologiei](#) de intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state;
- Hotărârea de Guvern nr. [617/2004](#) privind înființarea și organizarea Comitetului național director pentru prevenirea și combaterea exploatarei copiilor prin muncă, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea nr. 1443/2004 privind metodologia de repatriere a copiilor români neînsoțiți și asigurarea măsurilor de protecție specială în favoarea acestora;
- Hotărârea de Guvern nr. 691/2015 pentru aprobarea Procedurii de monitorizare a modului de creștere și îngrijire a copilului cu părinți plecați la muncă în străinătate și a serviciilor de care aceștia pot beneficia, precum și pentru aprobarea Metodologiei de lucru privind colaborarea dintre direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului și serviciile publice de asistență socială și a modelului standard al documentelor elaborate de către acestea;
- Ordinul nr.288/2006 pentru aprobarea Standardelor minime obligatorii privind managementul de caz în domeniul protecției drepturilor copilului;
- Ordinul secretarului de stat al **Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție** nr. [177/2003](#) privind aprobarea standardelor minime obligatorii pentru telefonul copilului, standardelor minime obligatorii privind centrul de consiliere pentru copilul abuzat, neglijat și exploatat, precum și a standardelor minime obligatorii privind centrul de resurse comunitare pentru prevenirea abuzului, neglijării și exploatarei copilului);

- Ordinul secretarului de stat al **Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție nr. 89/2004** pentru aprobarea Standardelor minime obligatorii privind centrul de primire în regim de **urgentă** pentru copilul abuzat, neglijat și exploatat),
- Ordin nr. 287 din 6 iulie 2006 pentru aprobarea Standardelor minime obligatorii privind centrul de **pregătire și** sprijinire a **reintegrării** sau **integrării** copilului în familie, precum **și** a ghidului metodologic de implementare a acestor standarde

este vizată atât problematica prevenirii **situațiilor** de risc în care pot ajunge copiii, identificarea **situațiilor** de risc în care se pot **găsi** copiii, identificarea și **protecția** copiilor victime a **oricărei** forme de **violență**, inclusiv a traficului intern sau **internațional**, cât și evaluarea, **pregătirea**, sprijinirea și monitorizarea copilului și familiei pentru realizarea **eficientă** a procesului de reintegrare/ integrare post **măsură** de protecție specială.

În domeniul prevenirii și intervenției în **situațiile** de **violență** asupra copilului, inclusiv în **situațiile** de trafic de persoane, conform prevederilor art. 2 alin c) punctul 7 din Anexa nr. 1 - Regulamentul-cadru de organizare și funcționare ale Direcției generale de asistență socială și protecția copilului (DGASPC) din Hotărârea de Guvern nr. 1434/2004, modificată prin Hotărârea de Guvern 967/2010, direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului de la nivelul fiecărui județ sau sector al Municipiului București colaborează pe bază de protocoale sau convenții cu celelalte direcții generale, precum și cu alte instituții publice din unitatea administrativ-teritorială, în vederea îndeplinirii atribuțiilor ce îi revin în domeniu, conform legii, prin compartimentul de intervenție în situații de abuz, neglijare, trafic, migrație și repatrieri specificat la art. 3 alin 1 punctul 11, compartimentul de intervenție în regim de **urgentă** (punctul 10), compartimentul management de caz pentru copil (punctul 13) sau altele, după caz.

De asemenea, pentru îndeplinirea prevederilor legale în domeniul **protecției** drepturilor copilului, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție a inițiat și promovat Hotărârea de Guvern nr. 1113 din 12 decembrie 2014 privind aprobarea Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copilului pentru perioada 2014 - 2020 și a Planului operațional pentru implementarea Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2014 - 2016, care prin cele două obiective specifice 3.1. Promovarea valorilor **non-violenței** și implementarea unor acțiuni de sensibilizare și 3.2. Reducerea fenomenului **violenței** în rândul copiilor, măsurile și activitățile subsecvente, asigură premisele realizării obiectivului de prevenire și combatere a **oricăror** forme de **violență** asupra copiilor, inclusiv a traficului de copii.

Astfel, în contextul legislativ descris mai sus, a fost realizat prin implementarea prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 49/ 2011, cadrul metodologic comun pentru **autoritățile** responsabile cu **protecția** copilului împotriva **violenței**, inclusiv pentru victimele traficului de persoane, pentru furnizorii de servicii din acest domeniu și pentru **profesioniștii** care lucrează direct cu copiii, familiile acestora și **presupușii** făptuitori/ agresori, cât și procedurile de lucru conforme cu **legislația** în vigoare și cu specificul **fiecărei** instituții implicate în prevenirea și intervenția în cazurile de **violență** asupra copilului.

Având la **bază** acest cadru metodologic comun, **direcțiile** generale de **asistență socială și protecția** copilului au inițiat semnarea unor **convenții** de parteneriat cu celelalte instituții publice și organisme private acreditate relevante în domeniu din **județul/** sectorul municipiului București pe problematica prevenirii și combaterii **violenței** asupra copiilor, inclus fiind și traficul.

În mod specific, în domeniul prevenirii și combaterii traficului de copii, precum și în domeniul **protecției și asistenței** copiilor victime ale traficului, **există** o serie de **responsabilități** particulare din partea **instituțiilor** și structurilor specializate, care se **subsumează** Mecanismului de monitorizare a copiilor victime ale traficului și a copiilor români **migranți** victime ale altor forme de **violență** pe teritoriul altor state care se **sprijină** pe **dispozițiile** Mecanismului național de identificare și referire a victimelor traficului de persoane, aprobat prin Ordinul ministrului internelor și reformei administrative, al ministrului muncii, familiei și egalității de șanse, al ministrului educației, cercetării și tineretului, al ministrului sănătății publice, al președintelui **Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului**, al procurorului general al

Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și al ministrului justiției nr. [335/2.881/1.990/1.072/2007/266/A6.880/ 409/C/2.353/C/2008](#) și Metodologia de repatriere a copiilor români neînsoțiți, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. [1.443/ 2004](#).

În vederea îmbunătățirii identificării și asistenței copiilor victime, o atenție specială este acordată copiilor cu dizabilități și celor aflați în protecție specială care sunt mai expuși riscului de a deveni victime ale violenței, inclusiv ale traficului de persoane, avându-se în vedere faptul că aceștia pot avea/ întâmpina dificultăți în a semnaliza aceste situații sau în a obține protecție adecvată.

Conform H.G. nr. 49/2011, semnalările tuturor suspiciunilor sau situațiilor de violență asupra copilului, inclusiv a situațiilor de trafic de persoane, cât și a situațiilor minorilor neînsoțiți pe teritoriul României se transmit la DGASPC, ultimele două realizându-se în colaborare cu Inspectoratul General pentru Imigrări și structurile sale teritoriale, conform prevederilor legale și atribuțiilor instituționale¹³.

- b. Oferirea trainingurilor periodice și asigurarea resurse necesare organismelor specializate (poliție, servicii sociale, ONG, servicii de protecția a copilului, asistenți sociali), în special din mediul rural, precum și oferirea de direcții și sprijin pentru identificarea copiilor victime ale exploatarei de orice fel, exploatarea prin cerșetorie sau pentru comiterea de infracțiuni;

A se vedea și răspunsul oferit la Recomandarea nr.3 a referitoare la cursul organizat la Institutul de Studii și Orindne Publică din cadrul Ministerului Afacerilor Interne " *Identificarea timpurie a victimelor / potențialelor victime ale traficului de persoane* ".

În vederea monitorizării domeniului prevenirii și combaterii violenței asupra copilului, ANPDCA colaborează cu echipele intersectoriale locale de la nivelul fiecărui județ/ sector al Municipiului București, potrivit prevederilor Metodologiei-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și violență în familie (Hotărârea de Guvern nr. 49/ 2011). Echipele intersectoriale locale au obligativitatea întocmirii unui raport anual privind activitatea desfășurată din domeniu.

Astfel, în conformitate cu analiza rapoartelor de activitate a echipelor intersectoriale locale pentru anul 2016, au fost realizate următoarele activități de prevenire pe problematica traficului de persoane:

1. Cursuri:

- „Vulnerabilități de gen și impactul asupra traficului de femei și fete pt exploatarea sexuală” - organizat de Fundația Centrul Parteneriat pentru Egalitate în 5 județe (Argeș, Brașov, Brăila, Constanța, Covasna);
 - Master – protecția și asistența integrată a victimelor traficului de persoane – Bacău;
 - „Model de bune practici în domeniul serviciilor de asistență acordate victimelor traficului de persoane” (ANITP) în 6 județe - Bihor, Brașov, Brăila, Botoșani, Mureș, Sibiu;
 - „Minori traficați și exploatați” - identificarea și asistența victimelor traficului de persoane (Asociația pentru Dezvoltarea Practicilor Alternative de Reintegrare și Educație (ADPARE) și ANITP Suceava) – în 2 județe- Botoșani, Covasna;
 - Formare pe problematica traficului de persoane pentru personalul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului, organizate de județul Alba și județul Hunedoara („RO 20- Model de bune practici în domeniul serviciilor de asistență acordate victimelor traficului de persoane);
2. Mese rotunde/ ateliere de lucru cu specialiști din diverse instituții și organizații pe tema traficului de persoane – în județele Alba, Bacău și Botoșani;
 3. Studii – un studiu pe problematica traficului de copii realizat de DGASPC Neamț în parteneriat cu Fundația Terre des Hommes;

¹³ Sursa: ANPDCA

4. **Informări ale comunităților locale/ Serviciilor Publice de Asistență Socială (SPAS) pe diverse teme conexe cu problematica traficului de copii, precum: identificarea situațiilor de risc, exploatarea copiilor prin muncă, semnalarea violenței, delincvența juvenilă, traficul de copii/ persoane, discriminare, prevenire) – în județele Argeș (caravana integrării comunităților defavorizate de romi), Bacău, Bihor (comunități de romi), Botoșani, Călărași, Constanța, Covasna, Hunedoara, Iași (teatru forum), Mureș, Timiș, Vâlcea;**
 5. Informarea copiilor pe teme corelate cu traficul de copii: **violența asupra copilului, exploatarea copiilor prin muncă, cerșetorie și trafic de persoane – în județele Mureș (ANITP), Bacău, Vrancea;**
 6. **Ziua europeană de luptă împotriva traficului de persoane (18 octombrie) – activități organizate în județele Satu Mare, Bacău, Bihor, Cluj, Iași, Neamț, Olt, Vrancea¹⁴.**
- c. Asigurarea serviciilor și a suportului necesar adaptate nevoilor copiilor victime ale traficului de persoane, inclusiv cazarea adecvată, acces la educație și cursuri vocaționale;

Direcția generală de asistență socială și protecția copilului are obligația de a întocmi planul individualizat de protecție, în termen de 30 de zile după primirea cererii de instituire a unei măsuri de protecție specială sau imediat după ce directorul direcției generale de asistență socială și protecția copilului a dispus plasamentul în regim de urgență. (art. 58)

Serviciile de tip rezidențial adresate victimelor abuzului, neglijării, **exploatării și traficului organizează activități de reintegrare familială și socială în realizarea căreia sunt implicați asistentul social, psihologul, educatorii și au în vedere următoarele obiective** reintegrarea în familia naturală sau în familia largită, crearea, **păstrarea și dezvoltarea relațiilor copilului/tânărului cu familia prin acțiuni concrete de relaționare cu familia (vizite în familie, corespondență), încurajarea părinților să-și viziteze copii, asigurarea consilierii și sprijinului înainte, cât și după reintegrarea în familia naturală sau extinsă.**

De asemenea, pentru asigurarea unui mediu propice de dezvoltare copilului victimă sunt organizate și alte tipuri de **activități:**

- de dezvoltare a **abilităților gospodărești** în realizarea cărora sunt implicați asistentul social, educatorii și copiii, prin acțiuni în ceea ce privește formarea și consolidarea deprinderilor de **igienă personală și de întreținere (curățenia în casă, spălarea și călcarea rufelor);**
- de socializare, în realizarea cărora sunt implicați asistentul social, psihologul, educatorii și prin care sunt urmărite: **însușirea și dezvoltarea abilităților de relaționare, însușirea normelor de relaționare cu ceilalți beneficiari, cu personalul serviciului rezidențial, cu autoritățile locale și comunitatea locală, cunoașterea și acceptarea celorlalți prin activități și acțiuni care favorizează intercunoașterea, formarea abilităților și deprinderilor de a se implica în societate prin acțiuni care se desfășoară în comunitate și care implică o relaționare socială, prin participarea la activitățile social-culturale, prin vizite în familia naturală, familia extinsă sau alte familii. Copilul/tânărul este ajutat să cunoască, să știe și să apeleze la serviciile din comunitate (poștă, poliție, autorități locale, bancă etc.), formarea și consolidarea deprinderilor legate de punctualitate, de comportament politicos în societate, de gestionare a banilor și a bunurilor proprii, pregătirea tinerilor pentru viața independentă cu tot ceea ce implică aceasta din punct de vedere emoțional, social și profesional, pentru a reduce teama tinerilor de a părăsi instituția, sentimentul de insecuritate și de marginalizare și pentru dezvoltarea autonomiei, formarea conștiinței de cetățean prin conștientizarea faptului că au drepturi și obligații care trebuie respectate în primul rând de ei și apoi și de către ceilalți, excursii și activități de petrecere a timpului liber.**
- de integrare profesională, prin asigurarea orientării și consilierii în vederea integrării profesionale în funcție de dorința tânărului și aptitudini, **activități specifice de pregătire a integrării profesionale prin prospectarea pieței muncii pe plan local, dezvoltarea unei atitudini pozitive față**

¹⁴ Sursa: ANPDCA

de muncă, însușirea deprinderilor de punctualitate, seriozitate, disciplină, spirit de echipă, stimularea **responsabilității față** de propriul proiect profesional etc., însușirea **cunostințelor** necesare întocmirii CV-ului, a unei scrisori de **intenție** și a altor documente pentru **susținerea lor în fața autorităților**, facilitarea accesului la **informații** cu privire la **legislația muncii**, colaborarea cu **instituțiile și serviciile din comunitate**,

- de dezvoltare a **capacității de comunicare și relaționare** care constă în dezvoltarea **abilităților de comunicare prin conversație**, **învățarea comportamentelor** dezirabile în societate - reguli de integrare în grup și societate, **relații interumane**.

La admiterea copiilor victime în serviciile **rezidențiale**, conform standardelor în vigoare, acestora le sunt aduse la **cunoștință** drepturile și **obligațiile** pe care le au, le este **facilitată** familiarizarea cu structura și personalul Centrului, cu **spațiul**, **dotările și utilitățile** acestuia și vor face **cunoștință** cu celelalte persoane din serviciul respectiv.

Pentru exemplificarea **activităților** adresate copilului victimă aflat în **protecție specială** într-un serviciu **rezidențial specializat**, prezentăm o **bună practică existentă** la Centrul de **Asistență și Intervenție** a Victimelor Traficului de Persoane, Abuzului, Neglijării și **Exploatării „Andrei” Satu Mare**, **Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Satu-Mare**, astfel:

Evaluarea inițială a nevoilor

În cazul victimelor traficului de persoane, responsabilul de caz parcurge o **discuție** cu beneficiarul centrului pentru a identifica și clasifica **nevoile** acestuia. Apoi **întocmește** Planul de **intervenție specifică** cu ajutorul **informațiilor obținute** de la ceilalți specialiști (psiholog, jurist, asistent social, asistent medical) prin care se va monitoriza **evoluția** copilului din punct de vedere social, medical, **educațional și juridic** din momentul admiterii în centru **până la ieșirea din centru**.

Asigurarea hranei

Centrul asigură o **alimentație sănătoasă** pentru beneficiarii **găzduiți**, **corespunzătoare vârstei și nevoilor lor**.

Aspectul exterior, îmbrăcăminte și echipament personal

Copiii din Centru li se asigură articole de **îmbrăcăminte**, **încălțăminte**, **rechizite școlare și echipament** pentru uzul propriu.

Starea de sănătate a beneficiarilor și prevenirea îmbolnăvirilor

Responsabilul de caz **însoțește** copiii, **după caz**, la examenul medico-legal. În centru, asistentul medical cât și personalul centrului **înregistrează medicația administrată** copiilor bolnavi. În cazul în care **situația** nu poate fi **gestionată** local este **solicitată ambulanța**, iar asistentul medical **însoțește** copilul la **investigații**. În caz de spitalizare a copilului cu vârsta sub 7 ani, personalul centrului asigură **supravegherea** copilului zi și noapte, pentru acesta fiind întocmit un program de lucru special pentru angajați, astfel încât să fie asigurat simultan atât **supravegherea** copilului din spital, cât și **buna funcționare** a centrului. **Medicația** copiilor se asigură de **către** centru, pentru fiecare copil fiind întocmite **fișe medicale** în care se **notează** diagnosticul medicului curant și **tratamentul** necesar a fi administrat.

Având în vedere specificul centrului, cât și prevederile Ordinului nr.89/2004 pentru aprobarea Standardelor minime obligatorii privind centrul de primire în regim de **urgență** pentru copilul abuzat, neglijat și **exploatat**, au fost elaborate Procedurile privind examinarea **medicală** la intrarea în centru și Procedurile de **intervenție în situații de urgență** prin agresiune sau autoagresiune.

Educația

Beneficiarii centrului **beneficiază** de **educație informală**, ținând cont de **riscul** în care se află. Șeful centrului **desemnează** un educator care va elabora o un Plan de activitate **corespunzător** vârstei și nivelului de capacitate a copilului victimă. În mod curent, educatorul de serviciu **participă** la **sedințele** cu **părinții**, **discută** problemele legate de copilul **școlar** cu **învățătorii** sau **diriginții** și **supraveghează** copiii la teme. Este promovată permanent o **bună colaborare** cu **unitățile școlare** din comunitate¹⁵.

- d. Considerarea unei perioade îndelungate de monitorizare a **reintegrării** copiilor victime ale traficului de minori;

¹⁵ Sursa: ANPDCA

Monitorizarea reintegrării copiilor victime ale traficului de minori se subsumează prevederilor generale care vizează monitorizarea aplicării măsurilor de protecție specială (Secțiunea a 5a din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului art 72-74).

Astfel, sunt reglementate împrejurările care au stat la baza stabilirii măsurilor de protecție specială, dispuse de comisia pentru protecția copilului sau de instanța judecătorească, care conform art 72 alin 1 "trebuie verificate trimestrial de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului. În cazul în care împrejurările prevăzute la alin. (1) s-au modificat, direcția generală de asistență socială și protecția copilului este obligată să sesizeze de îndată comisia pentru protecția copilului sau, după caz, instanța judecătorească, în vederea modificării sau, după caz, a încetării măsurii.

Direcția generală de asistență socială și protecția copilului sau, după caz, organismul privat autorizat are obligația de a urmări modul în care sunt puse în aplicare măsurile de protecție specială, dezvoltarea și îngrijirea copilului în general, inclusiv copilul victimă a traficului pe toată perioada aplicării măsurii, "întocmește, trimestrial sau ori de câte ori apare o situație care impune acest lucru, rapoarte privitoare la evoluția dezvoltării fizice, mentale, spirituale, morale sau sociale a copilului și a modului în care acesta este îngrijit." În situația în care se constată, pe baza raportului întocmit, necesitatea modificării sau, după caz, a încetării măsurii, direcția generală de asistență socială și protecția copilului este obligată să sesizeze de îndată comisia pentru protecția copilului sau, după caz, instanța judecătorească și să prezinte alături de propunerea de încetare a măsurii de protecție și reintegrarea în familie documentele din care să reiasă participarea părinților la ședințe de consiliere, astfel încât reintegrarea să se realizeze în cele mai bune condiții.(art. 73)

La încetarea măsurilor de protecție specială prin reintegrarea copilului în familia sa, serviciul public de asistență socială, persoanele cu atribuții de asistență socială din aparatul de specialitate al primarului, precum și direcția generală de asistență socială și protecția copilului, în cazul sectoarelor municipiului București, de la domiciliul sau, după caz, de la reședința părinților, au obligația de a urmări evoluția dezvoltării copilului, precum și modul în care părinții își exercită drepturile și își indeplinesc obligațiile cu privire la copil. În acest scop, acestea întocmesc rapoarte lunare pe o **perioadă** de minimum 6 luni¹⁶.

- e. Asigurarea că evaluarea de risc este elaborată adecvat înainte de întoarcerea copiilor în familie, cu asigurarea interesului superior al copilului;

Conform art. 58 din Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, la stabilirea obiectivelor planului individualizat de protecție a copilului victimă se acordă prioritate reintegrării acestuia în familie. În situații când aceasta nu este posibilă se procedează la deschiderea procedurii adopției interne, conform legii. Reintegrarea copilului în familie ca obiectiv al planului individualizat de protecție se stabilește cu consultarea obligatorie a părinților și a membrilor familiei extinse care au putut fi găsiți.

În vederea pregătirii reintegrării copilului în familie și comunitate, managerul de caz are în vedere menținerea relației copilului cu familia sa, ori cu alte persoane "Copilul față de care a fost luată o măsură de protecție specială are dreptul de a menține relații cu alte persoane, dacă acestea nu au o influență negativă asupra dezvoltării sale fizice, mentale, spirituale, morale sau sociale." (art. 75)

De asemenea, conform art. 90 alin (1) "părinții copilului sau, după caz, alt reprezentant legal al acestuia, autoritățile publice și organismele private au obligația să ia toate măsurile corespunzătoare pentru a facilita readaptarea fizică și psihologică și reintegrarea socială a oricărui copil care a fost victima oricărei forme de neglijență, exploatare sau abuz, de tortură sau pedeapsă ori tratamente crude, inumane sau degradante. (2) Persoanele menționate la alin. (1) vor asigura condițiile necesare pentru ca readaptarea și reintegrarea să favorizeze sănătatea, respectul de sine și demnitatea copilului.

În vederea reintegrării în familie a minorilor sunt realizate de către managerul de caz și alți profesioniști în implementarea planului individualizat de protecție, în mod etapizat, o serie de activități, precum : evaluarea situației familiale, identificarea nevoilor copilului în funcție de, starea de sănătate, nevoile speciale și gradul de afectare în urma situației de abuz suferite, pregătirea unui plan de servicii de către

¹⁶ Sursa: ANPDCA

responsabilul de caz din comunitatea unde va locui post **protecție** copilul, întocmirea dosarului de reintegrare a copilului care va cuprinde ancheta **socială**, actele de identitate ale copilului și **părinților**, alte acte care să reflecte **situația** copilului și familiei, **evaluări** psiho-medicale, note de **evoluție** ale cazului, facilitarea **reintegrării** familiale a copilului, consilierea **familială**, asistarea în dobândirea/ redobândirea actelor de stare civilă, asistarea în **obținerea** drepturilor egale și a unor **facilități** sociale, **asistență medicală** etc., sprijinirea **reintegrării școlare** sau socio-profesionale (continuarea **școlii** sau integrarea într-un curs de **pregătire profesională**), avându-se în vedere nivelul de dezvoltare al copilului, interesele și aptitudinile de care dispune copilul, identificarea cursurilor cele mai avantajoase pentru copil conform vârstei și **dezvoltării** sale.

Sunt avute în vedere și alte **activități** pe care serviciile **rezidențiale** care **protejează** copii victime trebuie să le **aibă** în vedere, și anume, cele adresate **colectivității** pentru prevenire: realizarea de **acțiuni** de informare în mediul **școlar** și la nivelul **comunității** privitor la riscurile **deplasării** în **străinătate** în **condiții** nesigure, **fără** a fi **însoțiți** sau prin **fraudă**, mediatizarea problemelor asociate fenomenului de **migrație** și a traficului de persoane și a **consecințelor** acestora prin mijloace mass-media și promovarea parteneriatului **interinstituțional** în domeniu¹⁷.

- f. Revizuirea modului de aplicare a **măsurii** de reprezentare **legală/tutelă** pentru copiii victime ale traficului de minori și acordarea unei **atenții** sporite în cazurile copiilor **traficați** de membrii ai familiei sau de alte rude;

Conform art. 41 alin (1) și (2) din Legea 272/ 2004 privind **protecția** și promovarea drepturilor copilului "Dacă există motive temeinice de a suspecta că **viața** și securitatea copilului sunt primejduite în familie, reprezentanții serviciului public de **asistență socială** ori, după caz, ai **direcției** generale de **asistență socială** și **protecția** copilului de la nivelul sectoarelor municipiului București au dreptul să viziteze copiii la locuința lor și să se informeze despre felul în care **aceștia** sunt **îngrijiți**, despre **sănătatea** și dezvoltarea lor fizică, educarea, **învățătura** și **pregătirea** lor profesională, acordând, la nevoie, **îndrumările** necesare. (2) Dacă, în urma vizitelor efectuate potrivit alin. (1), se constată că dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială a copilului este primejduită, serviciul public de **asistență socială** este obligat să sesizeze de îndată **direcția** generală de **asistență socială** și **protecția** copilului în vederea luării măsurilor prevăzute de lege."

Direcția generală de **asistență socială** și **protecția** copilului este obligată să sesizeze instanța judecătorească în situația în care consideră că sunt întrunite **condițiile** prevăzute de lege pentru **decăderea**, totală sau parțială, a **părinților** ori a unuia dintre ei din **exercițiul** drepturilor **părintești** și va lua toate măsurile necesare pentru ca **părinții** decăzuți din drepturile **părintești**, precum și cei cărora le-a fost limitat **exercițiul** anumitor drepturi să beneficieze de **asistență specializată** pentru creșterea **capacității** acestora de a se ocupa de copii, în vederea redobândirii **exercițiului** drepturilor **părintești**.

În situația în care un copil este temporar sau definitiv, lipsit de ocrotirea **părinților** săi sau care, în vederea **protejării** intereselor sale, nu poate fi **lăsat** în grija acestora are dreptul la **protecție alternativă**. **Protecția alternativă** include instituirea tutelei, măsurile de **protecție specială** prevăzute lege și **adopția**. În alegerea uneia dintre aceste **soluții** autoritatea **competentă** va **ține seama** în mod **corespunzător** de necesitatea **asigurării** unei anumite **continuități** în educarea copilului, precum și de originea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică (art. 44). Tutela se instituie conform legii de către instanța judecătorească în a cărei circumscripție teritorială domiciliază sau a fost găsit copilul (art. 45)¹⁸.

Recomandarea 6

(EN) Abandon the practice of making the names and addresses of victims of trafficking publicly available.

(RO) Renunțarea la practica de a publica numele și adresele victimelor traficului de persoane

În contextul **preocupării** pentru asigurarea unei **protecții** efective a drepturilor victimelor **infracțiunilor**, la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii a fost **analizată** modalitatea în care poate fi respectat

¹⁷ Sursa: ANPDCA

¹⁸ Sursă : ANPDCA

principiului confidențialității datelor personale ale victimelor traficului de persoane pe portalul instanțelor de judecată.

Prin raportare la aceste dispoziții legale, la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii s-a apreciat că afișarea pe portalul instanțelor de judecată a informațiilor privind numele și prenumele părților vătămate din dosarele având ca obiect infracțiunile de trafic de persoane și trafic de minori, care devin, astfel, cunoscute publicului larg, este de natură a aduce atingere prevederilor art. 26 alin. (2) din Legea nr. 678/2001 care garantează confidențialitatea acestor date, cu consecințe dăunătoare în ceea ce privește viața privată și echilibrul psiho-emoțional al victimei unor astfel de infracțiuni. În concret, în cauzele ce au ca obiect infracțiunile de trafic de persoane și trafic de minori, datele de identitate ale victimelor acestor infracțiuni sunt făcute publice, prin faptul că, odată cu completarea câmpurilor din programul Ecris referitoare la numele și prenumele persoanei vătămate, aceste date sunt transpuse automat și pe portalul instanțelor de judecată.

În contextul acestei constatări, Consiliul Superior al Magistraturii a semnalat Ministerului Justiției necesitatea modificării aplicației ECRIS în 2015 și 2016, astfel încât în cauzele în care trebuie asigurată confidențialitatea datelor de identitate ale victimelor anumitor tipuri de infracțiuni (infracțiunile de trafic de persoane, trafic de minori, pornografie infantilă, precum și alte infracțiuni referitoare la libertatea sexuală), numele acestora să nu fie transpuse pe portalul instanțelor de judecată, chiar dacă acele câmpuri din aplicație referitoare la aceste date sunt completate.

De asemenea, Comisia CSM a dispus trimiterea unei circulare către instanțe, pentru ca, până la adaptarea corespunzătoare a aplicației ECRIS, să fie aplicată bifa „confidențial” pentru dosarele având ca obiect infracțiunile menționate, apreciind că măsura este necesară pentru protecția victimelor și martorilor din aceste tipuri de cauze¹⁹.

Conform răspunsului formulat de Ministerul Justiției, un grup de lucru alcătuit din reprezentanți MJ, CSM și ai instanțelor de judecată are în atenție chestiunea anonimizării datelor, urmând ca în perioada următoare să se identifice soluția tehnică pentru aplicarea acestei măsuri²⁰.

Recomandarea 7

(EN) Increase their efforts to facilitate and guarantee access to compensation to victims of THB, and in particular by:

(RO) Îmbunătățirea eforturilor pentru facilitarea și garantarea accesului victimelor traficului de persoane la compensare, în special prin:

- a. Informarea victimelor traficului de persoane cu privire la drepturile de compensare și modalitățile de accesare a acestora; asigurarea sprijinului legal (consiliere juridică) victimelor, în acest sens;

Potrivit art. 44 - (1) din Legea nr. 678/2001, persoanelor prevăzute la art. 43 (victimele infracțiunilor de trafic de persoane) li se asigură asistență juridică obligatorie pentru a putea să își exercite drepturile în cadrul procedurilor penale prevăzute de lege, în toate fazele procesului penal, și să își susțină cererile și pretențiile civile față de persoanele care au săvârșit infracțiunile prevăzute de prezenta lege, în care ele sunt implicate. Totodată, potrivit alineatului (2) al aceluiași articol, prevederile cap. IV din Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la asistența juridică gratuită a victimelor unor infracțiuni se aplică în mod corespunzător și victimelor traficului de persoane²¹.

Referitor la posibilitatea de încunoștințare a victimelor infracțiunilor despre facilitățile acordate acestora, la art. 4 alin. (1) din Cap. II - Informarea victimelor infracțiunilor din Legea nr. 211/2004, se stabilește că „organele judiciare au obligația de a încunoștința victimele infracțiunilor cu privire la:

- a) serviciile și organizațiile care asigură consiliere psihologică sau orice alte forme de asistență a victimei, în funcție de necesitățile acesteia;
- b) organul de urmărire penală la care pot face plângere;

¹⁹ Sursa: CSM

²⁰ Sursa: MJ

²¹ Sursa: CSM

- c) dreptul la **asistență juridică și instituția** unde se pot adresa pentru exercitarea acestui drept;
- d) **condițiile și procedura** pentru acordarea **asistenței** juridice gratuite;
- e) drepturile procesuale ale persoanei **vătămate și ale părții** civile;
- f) **condițiile și procedura** pentru a beneficia de **dispozițiile art. 113** din Codul de **procedură penală**, precum și de **dispozițiile Legii nr. 682/2002** privind **protecția** martorilor, cu **modificările** ulterioare;
- g) **condițiile și procedura** pentru acordarea **compensațiilor** financiare de **către stat**; (...).

Informațiile sunt aduse la **cunoștință** victimei de **către** primul organ judiciar la care aceasta se **prezintă**²². În România, victimele **infracțiunilor** de trafic de persoane au dreptul **să primească**, în limba pe care o **înțeleg**, **informații** cu privire la procedurile judiciare și administrative aplicabile și li se **asigură asistență** juridică obligatorie pentru a putea **să își** exercite drepturile în cadrul procedurilor penale și **să își susțină** cererile și **pretențiile** civile **față** de persoanele care au **săvârșit** infracțiunile. Organele judiciare (procurorul de caz ori **polițistul** delegat **să** efectueze audierea) **informează** victima cu privire la aceste drepturi, inclusiv dreptul la compensare, întocmind în acest sens un proces-verbal. Din punct de vedere statistic, putem preciza că pentru fiecare **victimă** a traficului de persoane se **întocmește** o astfel de informare, deci **numărul** victimelor identificate și audiate în cadrul unui dosar penal, indiferent că **participă** ca martor sau ca **persoană vătămată**, coincide cu **numărul** **informărilor** cu privire la drepturile sale, inclusiv cu privire la **condițiile și procedura** pentru acordarea **compensațiilor** financiare de **către stat**²³.

Cu privire la informarea victimelor despre drepturile la compensare pe care victimele le au și **modalitățile** de accesare a acestora, precum și asigurarea sprijinului legal în acest sens, indiferent de **naționalitate** sau statutul **rezidențial** al victimei, pe **lângă** prevederile art. 43-44 din Legea 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și art. 4 al. 1 din Legea nr. 211 privind unele **măsuri** pentru asigurarea **protecției** victimelor **infracțiunilor**, se impun a fi **evidențiate** **modificările** intervenite prin intrarea în vigoare la 1 februarie 2014 a noului Cod de **Procedură Penală**-de la art.111-113, în modalitatea de audiere și prezentare a drepturilor persoanei **vătămate**, aplicabile și victimelor **infracțiunii** de trafic de persoane.

Persoana **vătămată** trebuie **informată** cu ocazia audierii despre procedurile aplicabile, drepturile și **obligățiile** ce îi revin, despre posibilitatea de a se constitui parte **civilă** în **cauză**, precum și suplimentar despre modurile de **protecție** de care poate beneficia (sediul materiei - art.126 C.p.p.), care **până** la data **intrării** în vigoare a noului cod de **procedură penală** erau accesibile doar martorilor, constând în:

- a) supravegherea și paza **locuinței** martorului sau asigurarea unei **locuințe** temporare;
- b) **însoțirea și asigurarea protecției** martorului sau a membrilor de familie ai acestuia în cursul **deplasărilor**;
- c) **protecția** datelor de identitate, prin acordarea unui pseudonim cu care martorul va semna **declarația** sa;
- d) audierea martorului **fără** ca acesta **să** fie prezent, prin intermediul mijloacelor audiovideo de transmitere, cu vocea și imaginea **distorsionate**, atunci când celelalte **măsuri** nu sunt suficiente.

Anterior anului 2014, victimele traficului de persoane în fapte persoane **vătămate/părți** civile în procesul penal - pentru a putea beneficia de **măsurile** de **protecție** conform art.86/L C.p.p. anterior, **renunțau** la calitatea de **persoană vătămate**, deci implicit și de la posibilitatea de a se constitui parte **civilă** în cauze pentru a exercita **acțiunea civilă** în **pretenții față** de **traficantii**, devenind astfel martori și fiind audiate cu identitate **protejată**, în prezent această **deficiență** fiind **înlăturată** prin lege, atât persoana **vătămată**, cât și partea **civilă** fiind beneficiare a unor **garanții** procesuale ce le conferă o mai **facilă** participare la procesul penal în **condiții** de **siguranță mărită**.

Astfel, conform art.111 C.p.p –Modul de audiere a persoanei **vătămate**-se **statuează** drepturile persoane **vătămate**:

(1) La începutul primei audieri, organul judiciar **adrează** persoanei **vătămate** **întrebările** prevăzute la art. 107, care se **aplică** în mod **corespunzător**.

²² Sursa: CSM

²³ Sursa: DCCO

- (2) Persoanei **vătămate** i se aduc la **cunoștință** următoarele drepturi și obligații:
- dreptul de a fi **asistată** de avocat, iar în cazurile de **asistență** obligatorie, dreptul de a i se desemna un avocat din oficiu;
 - dreptul de a apela la un mediator în cazurile permise de lege;
 - dreptul de a propune administrarea de probe, de a ridica **excepții** și de a pune concluzii, în **condițiile prevăzute** de lege;
 - dreptul de a fi **încunoștințată** cu privire la **desfășurarea** procedurii, dreptul de a formula plângere **prealabilă**, precum și dreptul de a se constitui parte **civilă**;
 - obligația** de a se prezenta la **chemările** organelor judiciare;
 - obligația** de a comunica orice schimbare de adresă.
- (4) În cursul urmării penale, audierea persoanei **vătămate** se **înregistrează** prin mijloace tehnice audio sau audiovideo, atunci când organul de urmărire penală consideră necesar sau atunci când persoana **vătămată** a solicitat aceasta în mod expres, iar înregistrarea este **posibilă**.
- (5) Persoanei **vătămate** i se aduce la **cunoștință** cu ocazia primei audieri faptul că, în cazul în care inculpatul va fi privat de libertate, respectiv condamnat la o **pedeapsă** privativă de libertate, aceasta poate să fie **informată** cu privire la punerea acestuia în libertate în orice mod.
- (6) În cazul persoanelor **vătămate** pentru care a fost **stabilită** în **condițiile legii** existența unor nevoi specifice de **protecție**, organul judiciar poate dispune una sau mai multe dintre **următoarele măsuri**, atunci când este posibil și când acesta **apreciază** că nu se aduce atingere bunei **desfășurări** a procesului ori drepturilor și intereselor **părților**:
- audierea acestora în incinte concepute sau adaptate acestui scop;
 - audierea acestora prin intermediul sau în **prezența** unui psiholog sau a altui specialist în consilierea victimelor;
 - audierea acestora, cât și eventuala lor reaudiere se **realizează** de **aceeași persoană**, **dacă** acest lucru este posibil și **dacă** organul judiciar **apreciază** că aceasta nu aduce atingere bunei **desfășurări** a procesului ori drepturilor și intereselor **părților**.
- (7) Audierea de **către** organele de cercetare penală a persoanelor **vătămate** care au fost victime ale **infracțiunii de violență** în familie, **prevăzută** de art. 199 din Codul penal, ale **infracțiunilor de viol**, agresiune **sexuală**, act sexual cu un minor și corupere **sexuală** a minorilor, **prevăzute** la art. 218-221 din Codul penal, ale **infracțiunii de rele tratamente** aplicate minorului, **prevăzută** la art. 197 din Codul penal, **hărțuire**, **prevăzută** de art. 208 din Codul penal, și **hărțuire sexuală**, **prevăzută** de art. 223 din Codul penal, precum și în alte cazuri în care, din cauza **împrejurărilor** comiterii faptei, acest lucru se **apreciază** ca fiind necesar, se **efectuează** numai de **către o persoană** de **același sex** cu persoana **vătămată**, la cererea acesteia, cu **excepția** cazului când organul judiciar **apreciază** că aceasta aduce atingere bunei **desfășurări** a procesului ori drepturilor și intereselor **părților**.
- (8) **Dacă** persoana **vătămată** este minor, înregistrarea audierii acesteia prin mijloace tehnice audio sau audiovideo este obligatorie în toate cazurile. Atunci când înregistrarea nu este **posibilă**, acest lucru se **consemnează** în **declarația** persoanei **vătămate**, cu indicarea **concretă** a motivului pentru care înregistrarea nu a fost **posibilă**.
- (9) Audierea persoanei **vătămate** de **către** organul judiciar care a înregistrat o plângere cu privire la **săvârșirea** unei **infracțiuni** se **desfășoară** de **îndată**, iar, **dacă** acest lucru nu este posibil, se va realiza ulterior depunerii plângerii, **fără** întârzieri nejustificate.
- (10) **Declarația dată** de persoana **vătămată** în **condițiile** alin. (9) constituie mijloc de **probă** chiar **dacă** a fost administrată înainte de începerea urmării penale.

În continuare, prin articolul 113 al C.p.p-Protecția persoanei **vătămate** și a **părții** civile, sunt stabilite următoarele:

- Atunci când sunt îndeplinite **condițiile prevăzute** de lege referitoare la statutul de martor **amenințat** sau vulnerabil ori pentru **protecția** vieții private sau a **demnității**, organul de urmărire penală poate dispune **față** de persoana **vătămată** ori **față** de partea civilă **măsurile de protecție** prevăzute la art. 124-130, care se **aplică** în mod **corespunzător**.
- Sunt prezumate vulnerabile victimele copii, victimele care sunt în **relație de dependență** față de autorul **infracțiunii**, victimele terorismului, ale **criminalității** organizate, ale traficului de persoane, ale **violentei** în cadrul **relațiilor** apropiate, ale **violentei** sexuale sau ale **exploatării**, victimele **infracțiunilor**

săvârșite din ură și victimele afectate de o infracțiune din cauza prejudecăților sau din motive de discriminare care ar putea avea legătură în special cu caracteristicile lor personale, victimele cu dizabilități, precum și victimele care au suferit un prejudiciu considerabil ca urmare a gravității infracțiunii.

(3) Dacă persoana vătămată sau partea civilă se află în vreuna dintre situațiile prevăzute la alin. (2), organul de urmărire penală îi aduce la cunoștință măsurile de protecție care pot fi luate, conținutul lor și posibilitatea de a renunța la acestea. Renunțarea persoanei vătămate sau a părții civile la luarea măsurilor de protecție se consemnează în scris și se semnează de către aceasta, în prezența reprezentantului legal, dacă este cazul.

(4) Reaudierea persoanei vătămate se face numai dacă acest lucru este strict necesar pentru desfășurarea procesului penal.

(5) La audiere, persoana vătămată poate fi însoțită, la cererea sa, de către reprezentantul său legal și de către o altă persoană desemnată de către persoana vătămată, cu excepția cazului în care organul judiciar decide motivat în sens contrar.

(6) Ori de câte ori organul judiciar nu poate stabili vârsta persoanei vătămate și există motive pentru a se considera că aceasta este minor, persoana vătămată va fi prezumată a fi minor.

În conformitate cu normele de competență instituite de O.U.G. nr. 78/2016, procurorii din cadrul DIICOT efectuează urmărirea penală în toate cauzele ce au ca obiect traficul de persoane/traficul de minori și aduc la cunoștință drepturile și obligațiile ce revin fiecărei victime audiate, fie personal, fie prin intermediul lucrătorilor de poliție judiciară delegați în cauză, luând măsuri de asigurarea apărării din oficiu și consemnând în scris renunțarea la măsurile de protecție atunci când persoana vătămată înțelege să renunțe la beneficiul oferit de norma legală²⁴.

- b. Oferirea posibilității victimelor de a fi compensate, prin întărirea capacității practicienilor (avocaților) de a sprijini victimele în acest demers;

La nivelul Ministerului Afacerilor de Interne a fost deschisă oportunitatea de finanțare de proiecte/programe în domeniul educației juridice, al protecției victimelor infracțiunilor și al prevenirii infracțiunilor. În cadrul acestei oportunități, Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane a depuse spre finanțare un proiect menit a crește nivelul cunoștințelor și a responsabiliza, prin instruire și workshopuri, avocați și executori judecătorești, în vederea intervenției prompte și specializate a acestora pentru sprijinirea victimelor traficului de persoane în procesul de solicitare și acordare a compensațiilor/despăgubirilor. Proiectul are în vedere deschiderea dialogului cu Uniunea Națională a Barourilor din România, pentru sprijinirea în vederea identificării de avocați și profesioniști în domeniu și mai departe identificarea celei mai bune modalități de propagare a rezultatelor proiectului specialiștilor din această branșă.

- c. Includerea măsurilor de compensare a victimelor traficului de persoane în programe de training adresate specialiștilor din sistemul de aplicare a legii, procurorilor, judecătorilor;

CSM a recomandat organizarea și în anul 2018 de cursuri pentru judecători și procurori pe tema traficului de persoane și a protecției victimelor acestor infracțiuni, inclusiv sub aspectul acordării despăgubirilor victimelor și a compensației financiare, eventual într-o modalitate în care să fie posibilă interacțiunea cu reprezentanți ai altor profesii implicate în combaterea traficului de persoane și protecția victimelor (avocați, polițiști, reprezentanți ai Agenției Naționale împotriva Traficului de Persoane, psihologi care lucrează cu astfel de victime). În cadrul activităților de formare urmează a se pune accentul și pe aducerea efectivă la cunoștință a tuturor drepturilor acestor categorii de victime, asigurarea exercitării acestora în cadrul procesului penal, încurajarea utilizării mijloacelor de protecție a persoanelor prezumate vulnerabile, asigurarea unei asistențe juridice adecvate (de exemplu prin asigurarea continuității asistenței juridice a victimelor de către același avocat din cursul urmăririi penale și pentru faza de judecată, inclusiv în căile de atac), pe celeritatea acestor tipuri de cauze²⁵.

²⁴ Sursă: DIICOT

²⁵ Sursa: CSM

- d. Asigurarea că toate victimele traficului de persoane, indiferent de **naționalitate** sau statutul **rezidențial** sunt eligibile pentru acordarea **compensării** de către stat. Aceasta este extrem de **importantă** în cazurile în care **despăgubirea** de la **traficanti** nu poate fi oferită datorită **insolvenței** acestora;^a

Art.21 și următorul din Legea 211/2004 privind unele **măsuri** pentru asigurarea **protecției** victimelor **infrațiunilor**, cu **modificările și completările** ulterioare, **prevăd condițiile și procedura** pentru acordarea **compensațiilor** financiare victimelor unor **infrațiuni**.

Conform art.21 alin.1 lit.b din Legea nr.211/2004, **compensația financiară** se **acordă** victimelor **prevăzute** la alin.1 **dacă infrațiunea** a fost **săvârșită** pe teritoriul României și victima este:

- **Cetățean român**
- **Cetățean străin** ori apatrid care **locuiește legal** în România
- **Cetățean al unui stat membru al UE**, aflat legal pe teritoriul României la data comiterii **infrațiunii**
- **Cetățean străin** sau apatrid cu **reședința** pe teritoriul unui stat membru al UE, aflat legal pe teritoriul României la data comiterii **infrațiunii**.

În cazul victimelor care nu se **încadrează** în categoriile **menționate** mai sus, **compensația financiară** se **acordă** în baza **convențiilor internaționale** la care România este parte²⁶.

²⁶ Sursa: MJ